

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

*Pris Lit.
50.*

SISTA SKOTTET.

BERÄTTELSE FRÅN KRABBFEJDEN

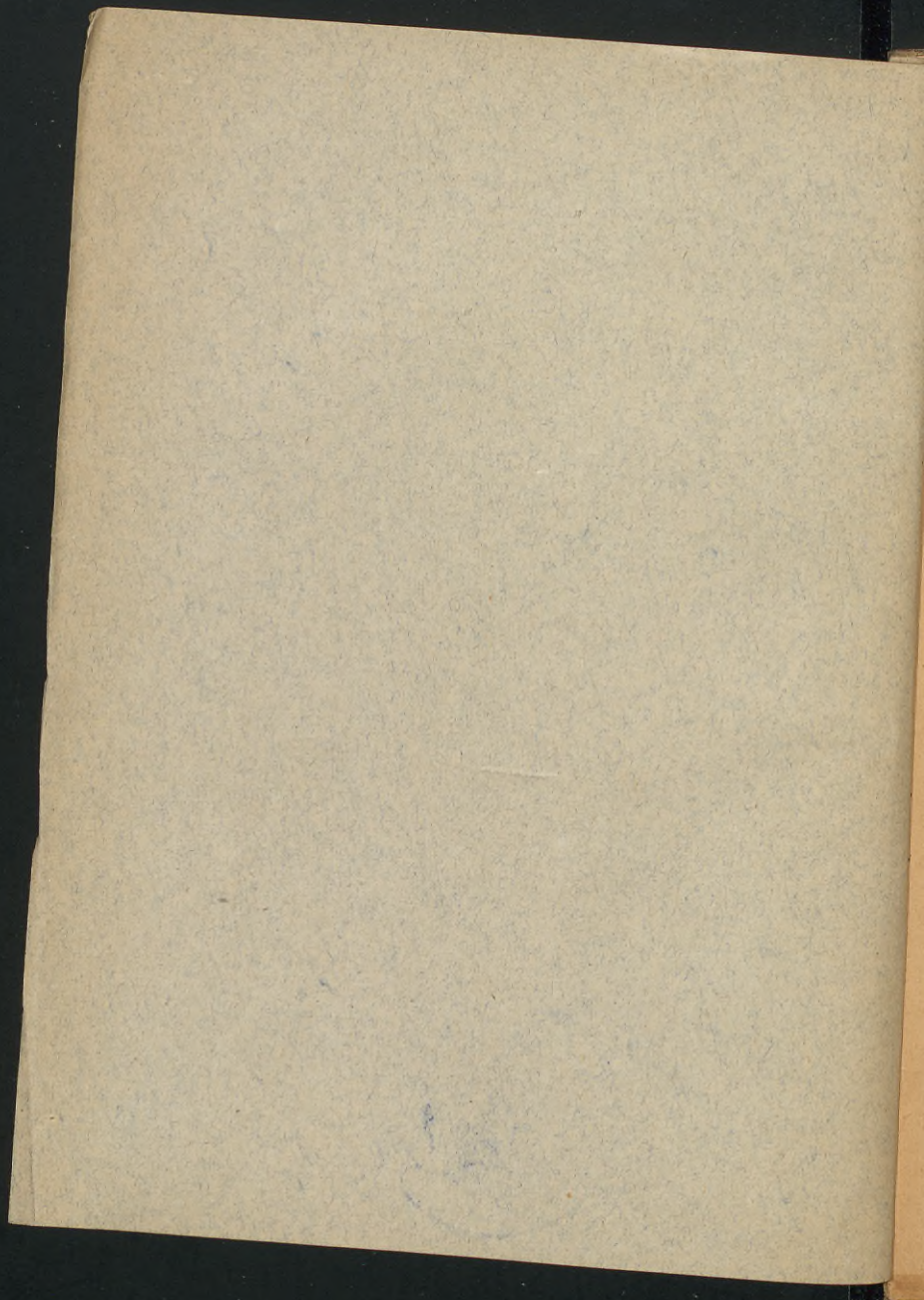
AF

J. O. ÅBERG.

STOCKHOLM.
HENRIK HINDGREN

SISTA SKOTTET

SISTA SKOTTET.

BERÄTTELSE FRÅN KRABBEBEJDEN

AF

J. O. ÅBERG.

STOCKHOLM.
HENRIK LINDGREN.

ÖREBRO 1885.

ÖREBRO 1885.
BOHLINSKA BOKTRYCKERIET.

I.

För hårdt angjorda segel ilade en blåsig vårdag år 1522 ett mindre fartyg öfver Rimitio-fjärden, en fortsättning på Erstan straxt söder om Åbo. Vinden friskade i mer och mer för hvarje minut och slutligen öfvergick den till half storm, i följd hvaraf seglen måste tagas in. Så passerades östra delen af Ominais-fjärden och kursen sattes till slut på Korpo ström, som skiljer de stora öarne Korpo och Nagu åt. Här fick det lilla fartyget en smula lä af den höga Nagustranden, hvarigenom seglen ånyo kunde tillsättas.

Utom två små nickhakar, en i aktern och en i fören, hade Tontut (tomtegubben), såsom fartygets namn var, ett dussin karlar inom sina låga relingar. Desse härdade män voro beväpnade ända till tänderna, härdade genom faror på land och sjö, och fruktade ej att taga itu med hvem det mände vara.

Det var nemligen den finske adelsmannen Nils Krabbe, som med en del af sina både finska och svenska talande kämpar återvände från ett ströftåg i trakten af Åbo, hvarunder de, såsom många gånger förut, gjort danskarne svårt afbräck.

Ett par alnar ifrån styrmannen hade Nils Krabbe tagit plats. Hans ögon öfverforo än fartyget, än holmarne och skären och stannade till slut på de härdade bussarne, som med honom delat så många faror och äfventyr. Hans tystnad varade länge, och de salta böljor, som tidt och ofta stänkte sitt skum upp i hans ansigte, kunde icke ens aflocka honom något utrop. Blott en enda gång hade han gifvit sin missbelåtenhet tillkänna, och det var när en väldig svallvåg öfversköljde Tontut från fören och till aktern och genomvätte alla. En svag brumning, åtföljd af en vresig ruskning på kroppen, se der hela oppositionen. Han återtog derefter sin förra orörliga ställning, den han icke ändrade, förrän rormannen, en gammal fiskare från Skälö, utbrast i det han tog sig om den med långt hvitgrått skägg beprydda hakan:

»Veen Emäntä * har gifvit oss en lycklig färd och mitt hjerta fröjdar sig då jag redan upptäcker spetsen på vår grotta, som —»

»Hvad säger du, Tommu», afbröt nu ändtligen Nils Krabbe och upplyfte hufvudet. »Ä' vi redan vid Snäckö?»

»Jo, så står det till, nådige herre», svarade Tommu, förnöjdt leende. »Tontut har varit snabbare än jag trodde och nog har juten svurit många och dryga eder öfver att ej få oss fast. Men hur långt komma de väl med sina tvärnosiga galejor? Jag har också låtit

* Veen Emäntä, den som vårdar hafvet, hafvets gudinna.

bygga Tontut efter fartyg, som jag sett i utlandet den tid jag reste på handelsfartyg.»

Och när gubben Tommu uttalade dessa ord, såg han så innerligt lycklig ut, som om han fått en hel förmögenhet.

Tontut var också allt hvad gubben Tommu egde kvar sedan danskarne, som ett par månader före denna berättelses början gjort ett ströftåg från Åbo utåt skärgården, uppbränt hans lilla stuga ej långt ifrån Skälö kapellkyrka, dödat hans hustru och fört med sig hans adertonåriga dotter, den vackra Ina. Gubben Tommu lyckades dock att komma undan, tack vare den snabbseglande Tontut.

Bedröfvad och uppretad på samma gång, styrde Tommu vester ut bland skären och påträffade snart Nils Krabbe, som just då höll på att samla oförvägna bussar till de sjötåg han ämnade företaga. Tommu blef därför så mycket mera välkommen, som han erbjöd Krabbe sin båt, den mest snabbseglande i hela skärgården. Mer än en gång hade Tontut gäckat de förföljande danskarnes alla ansträngningar och lemnat förföljarne långt bakom sig. Det var därför icke underligt, att både Krabbe och Tommu gjorde allt för att hålla båten i godt stånd och skydda den för jutarnes angrepp.

Grottan på Snäckö, de oförvägne strandhuggarnes ännu icke af danskarne upptäckta tillflyktsort, framstod allt mera tydligt och snart kunde Tontuts besätt-

ning urskilja de utanför grottöppningen fram och åter gående vakterna.

Och snart ilade Tontut, styrd af gamle Tommus kraftiga och vana hand, in i det smala sund, som skiljer Nagu från de många, utanför dess sydligaste kust belägna öarne. Den vestligaste bland dem är Snäckö vid mynningen af Korpo ström. Öster derom ha vi Fagerholm, der i sednare tider ett tullhus blifvit uppfördt, Byholm, Borgholm med flere.

I nordvestra hörnet af Snäckö låg den omtalade grottan. Den var så stor att den utan svårighet kunde rymma tjugu personer, och hade, enligt sägnerna, ofta begagnats af Östersjöns vikingar. Nils Krabbe och hans vikingar, icke mindre djerfva än den grå forntidens, skulle nu med sina bragder fylla den lucka, som uppstått i Snäckögrottans historia.

Blott på en enda väg, nemligen från sjösidan, kunde man komma in i grottan. Sägnerne omtalade visserligen att i taket funnits ett hål, hvarigenom fribytarne kunde undkomma, om de blefvo anfallna och afstängda från sjösidan, men huru länge Krabbe och hans män sökt öfverallt, kunde de likväl ej upptäcka den ofvan omtalade ingången. Att den likväl måste finnas i någon vrå, det ansåg Nils Krabbe för temligen troligt, stödjande sig på den gamla satsen: »Ingen rök utan eld». Då vi nu göra hans bekantskap, hade det ej ännu lyckats honom att upptäcka den hemliga utgången.

Då Tontuts förstäf stötte emot den lilla tillfälliga bryggan, gjord af väldiga stenar till fot och deröfver lagda grofva trädstammar, sprang Nils Krabbe först i land och utropade, under det han knöt båda händerna mot det håll, der Åbo var beläget:

»Fejden är nyss börjad! Akten er, jutar! I hafven länge plågat vårt arma finska folk och derfor . . .»

»Ett lyckobud, ett lyckobud!» utropade i detsamma en mängd röster och pekade uppåt.

Rakt öfver deras hufvud sväfvade majestätiskt en väldig örn.

Äfven gamle Tommu, som nu lemnade styret för att begifva sig i land, stannade midt i fartyget och betraktade uppmärksamt örnen.

»Mätte det vara ett lyckobudskap för mig», mumlade han för sig sjelf. »Helgonen gifve att jag snart måtte få återse Ina lika ren som när hon bortröfvades. Det är onda tider vi lefva uti, men jag tror ändock på förebud. Om gamle Micko, tavasten, som i fjol dog i min stuga, nu lefvat, skulle han kanske sagt om örnen deruppe: onni on toi sinaan hyväkin onni»*.

2.

Åbohus, såsom slottet i Åbo fordom kallades, är af hög ålder. Man vet icke med säkerhet när grunden lades till detsamma, men häfdatecknare förmoda att

*) Ödet är någon gång ett lyckobudskap.

konung Erik den helige lade den, när han förde sitt omvändelsekrig på andra sidan Bottniska viken. Att Åbohus fans till i början af trettouhundralet är säkert, emedan det bref, hvarigenom konung Birger gaf Åbo, Tavastehus och Viborg åt sina bröder Erik och Valdemar i förläning, ännu finnes i behåll.

År 1364 belägrades Åbohus första gången. Magnus Smek och Albrekt af Mecklenburg lågo nemligen då i fejd med hvarandra om den sveuska kronan. Den förut nämnde dukade under och Nils Bjelke, en af Albrekts krigshöfdingar, belägrade Åbo, som efter ett ihärdigt motstånd måste kapitulera samma år.

En af de rikaste män, som Sverige i forntiden egt, var riksrådet Bo Jonsson Grip. Han var en kort tid egare äfven till Åbohus.

Under konungarne Kristofers, Karl Knutssons och Johan II:s regeringar var Åbohus flerfaldiga gånger utsatt för beläringar. År 1457 föll det genom förräderi i Erik Axelssons Totts händer, hvarefter Sten Sture den äldre gaf slottet i förläning åt nämnde Tott. Men när han dog 1480 tillföll Åbohus på nytt Sten Sture.

År 1502 belägrades slottet ånyo af en här, som Sten Sture skickat öfver till Finland. Befälhafvare på slottet var då Måns Frille, en duglig och tapper man, som hjeltomodigt försvarade sig från den andra juli till den sjetten september, då han, i följd af myteri bland den tyska besättningen, måste uppgifva borgen.

Under Gustaf Vasas lyckliga befrielsekrig var Thomas Wolf, gemenligen kallad junker Thomas, borg-herre på Åbohus. Han var en djerf och tapper man, men derjemte grym och oförsonlig liksom han herre Kristian II. För sina illbragder var han öfverallt hatad och fruktad, och då hans namn uttalades af finnarne, lade de nästan alltid en förbannelse dertill.

Det är under Thomas Wolfs regeringstid i Åbo nedan beskrifne händelser tilldraga sig.

I en med den tidens tunga prakt inredd sal på Åbohus satt junker Thomas en afton och stödde tankfull armbågarne mot ett midt på golfvet stående ekbord. Det var just i sjelfva solnedgången.

Suckande lät han sina blickar irra ut öfver de holmar och skär, som göra inloppet till den gamla Aurastaden så farligt. När de sista strålarne föllo på Runsala gamla vördnadsbjudande skogar, på Kurjonkari och Saviletoskär, samt till afsked kysste Erstans muntert dansande vågor, då sprang Thomas Wolf ändtligen upp, spänstig som en fjeder, knöt högra handen våldsam utåt hafvet och utbrast, under det han med den venstra grep det stora slagsvärdet och slog dess fäste så häftigt i ekbordsskifvan, att det skrällde till i salen:

»O, om jag hade dig här, Nils Krabbe! Ditt hufvud skulle då sitta bra löst på dina axlar!»

»Den dagen kan nog ej vara långt aflägsen», hviskade i detsamma en hes röst i Thomas Wolfs öra.

Borgherren vände sig hastigt om, ehuru han ganska väl kände igen stämman. Orsaken till hans häftiga rörelse var den, att han trodde sig vara fullkomligt ensam.

Bredvid den högreste junker Thomas stod nu en liten, ända till ytterlighet mager gestalt, hvars drägt, lika mycket som hans tonsurerade hufvud, tillkännagaf munken. Den objudne gästen var också kastellancu pater Pontius, en illslug och hatfull man, afskydd af alla, till och med af danskarne sjelfve. Detta visste pater Pontius, men han brydde sig föga derom så länge han visste, att han i junker Thomas hade en mäktig gynnare.

Och då han nu uttalade ofvan anförda ord, brunno hans ögon af en vild glans och hans tunna bleka läppar drogo sig till ett bredt hånleende.

En mörk sky af vrede drog öfver Thomas Wolfs anlete, då han upptäckte hvem det var, som störde honom. Han hade redan en skarp förebråelse på tungan, men höll för tillfället inne med den och sade i stället:

»Du har glömt, vördade fader, att vi åter fått oss en liten fiende på halsen?»

»Bah», inföll pater Pontius och ryckte föraktligt på de smala axlarne. »En liten fiende sade du mycket riktigt, min son. Du har förut besekrat större. Skulle det ej då lyckas dig att besegra denne?»

Thomas Wolf hade vid Pontii första ord börjat att mäta salen med långa steg. Men den vredgade borghöfdingen hann ej till dess ända förrän han tvärstannade just som munken slutade och sade:

»Det var ett öfveriladt ord af mig att säga en liten fiende, ty Nils Krabbe är djerfvare och farligare än jag till en början trodde.»

»*Farligare*», upprepade munken med tonvigt på hvarje stafvelse och betraktade borghöfdingen med förvånade blickar. »Och det är du, Thomas Wolf, som med din kraftiga hand håller hela Finland i styr, som talar dylika ord. Jag trodde aldrig, att jag skulle få höra något dylikt från dina läppar. Du har trotsat belägringar och spottat upprorsmannens usla knektar i ansigtet, och nu rädes du för en simpel adelsman, som ej ens kan förfoga öfver ett halft hundra män och . . .»

»Visserligen kan han det ännu icke», afbröt junker Thomas och stannade drömmande vid ett fönster, »men inom kort skall han nog få flere anhängare. Han har nu knappt ett tjog män under sitt befäl, men det oakadt har han redan tillfogat mig ej så liten skada. I den natt, som nu är förliden, har han djerft seglat in i Kustö sund, anfallit vakten vid Munkäng och dödat nära nog alla mina knektar.»

»Hur många funnos der?» sporde munken häftigt.

»Nära femtio.»

»Då måste han hafva haft minst dubbla antalet?»

»Nej, icke flere än som kunde rymmas i hans båt, har man sagt mig.»

»Det är ej möjligt! Men hur kunde han då nedgöra vårt folk?»

»Åh, det är en slug karnalje, den der Nils Krabbe», inföll Thomas Wolf och började att åter mäta golfvet med stora steg. »Efter hvad jag förnummit har han smugit sig på folket under mörkaste delen af natten, bommat för dörren och derefter satt eld på stugan, så att alla ömkligen omkommo. Väl satte Jens, som befann sig ej långt derifrån, efter mordbrännaren, men han var snabbare, och väl nedkomne i båten voro de kanaljerne omöjliga att hinna upp.»

»Men», inföll nu pater Pontius, »känner då Jens icke till farvattnet här omkring?»

»Måste väl göra det, eftersom han lefvat här så många år», svarade Thomas Wolf. »Men han måtte känna till det tusen gånger bättre än han gör, så blir det ändock omöjligt för honom att nå rofvet.»

»Hur så?»

I stället för svar sade junker Thomas:

»Har du aldrig, vördade fader, hört talas om Tontut?»

»Nej.»

»Så heter just Nils Krabbes båt. Den är den snabbaste i hela skärgården, och en gammal gubbe, som i yngre år farit mycket på sjön, lär hafva byggt den efter . . .»

»Hvad heter den mannen?» afbröt pater Pontius ifrigt.

Thomas Wolf letade en stund i sitt minne. Slutligen klarnade det och han sade:

»Tommu, tror jag!»

Ett kort skratt, liknande en hästs gnäggning, hördes från den magre paterns läppar.

»Aha», utbrast han derpå. »Då ha vi honom fast! Ja, ja, jag menar att den der båten icke längre skall vara oss till hinder.»

»Men, jag förstår dig ej», utbrast junker Thomas och betraktade sin bigtfader med spörjande blickar.

»Det är icke alls svårt att begripa», inföll pater Pontius. »I går tog ett af våra partier, som var ute på jagt efter upprorsmän, en flicka, och — —.»

»En flicka», afbröt junker Thomas förvånad, »hvad har hon med den här saken att göra?»

»Jo, mera än du ens kan ana, min son», genmälde munken, under det hans magra fingrar ifrigt lekte med det rikt inlagda skaftet till en liten knif, som han alltid bar på sig. »Låt mig bara tala till slut, så skall du nog begripa allt sammans. Det var på Skälö, straxt söder om Rimitofjärden, som knektarne gjorde sin fångst. Men det förargligaste var att hennes far, en gammal gubbe, kom undan med sin båt. Hur mycket vårt folk än satte efter honom, kunde han likväl ej upphinnas. Folket sade också, att det aldrig

förut sett en så snabbseglande båt, så att det måste nog vara densamme, som du menar, min son.»

»Ja, det finnes ej mer än en sådan båt i skärgården», mumlade Thomas Wolf för sig sjelf, dock så högt att pater Pontius kunde höra hans ord.

»Nåväl», utbrast nu munken triumferande, »då hafva vi ju hela fördelen på vår sida.»

Thomas Wolf skakade misslynt på hufvudet.

»Men jag begriper ändå — — —.»

Innan han fick tala till punkt, inföll pater Pontius med en viss häftighet:

»Jag sade ju att flickan är dotter till — — —.»

»Ja, nu förstår jag hvad du menar, fromme fader», afbröt i sin ordning junker Thomas, under det han förnöjd gnuggade händerna.

»Men», fortfor han och hans anlete mörknade, »om han ej går in på vilkoret?»

»Ännu en gång säger jag, att han *måste* göra det, så vida han älskar sitt barn», inföll pater Pontius. »Dessutom är väl ett barn dyrbarare än en bräcklig farkost, som när som helst kan slås i spilorrot mot skären.»

Dessa ord återgafvo Thomas Wolf hans fordna trygghet. Sedan han gått ett par hvarf omkring salen, stannade han framför munken och frågade:

»Hvart hafven I fört flickan?»

»Hon sitter qvar i fånggården.»

»Hemta genast hit henne!»

Då pater Pontius aflägsnade sig, gaf han förstulet Thomas Wolf en af dessa blickar, med hvilka han plägade betrakta sina hemliga fiender. De små hvassa och grå ögonen tycktes vilja tränga ända till djupet af borgherrens hjerta, för att spana ut hvad som rörde sig dernere. Då han väl stängt dörren efter sig, mumlade han halfhögt:

»Nu har jag säkerligen begått en dumhet. Flickan behagar mig och — — —.»

Ljudet af fotsteg och en knekt, som i detsamma visade sig vid nedre delen af trappan, gjorde att pater Pontius sjelf afbröt sin monolog.

3.

Fånggården i Åbo gamla slott (det nya uppbyggdes något sednare, såsom man tror, under Gustaf Vasas regering) var ganska rymlig. Belamrad med en hop till kriget hörande artiklar, var dock utrymmet så knappt, att de stackars fångar, som der höllos bevakade, ändock hade ganska liten plats att röra sig på.

Till detta ställe hade Ina blifvit förd, och när vi nu göra hennes bekantskap, hade hon varit i denna olyckliga belägenhet nära nog ett helt dygn utan att få någon föda. Hungern ansatte henne därför så hårdt, att hon mer än en gång var nära att svimma.

Då Thomas Wolfs män återkommo från det ströftåg, hvarunder de tillfångatagit så väl den unga flic-

kan, som några fiskare från Skälö och Häfverö, der de också plundrat och bränt, möttes de genast af pater Pontius, som med skadeglada blickar togo fångarna i betraktande och derefter befalde att de skulle slås i jern.

»Den här flickan också», sporde truppens anförare och pekade på Ina.

Nu först varseblef munken henne. Han trädde närmare intill den darrande flickan, fixerade henne skarpt några ögonblick och sade derpå för sig sjelf med låg stämma:

»En ganska vacker flicka. Junker Thomas — — hm — — hm — — —.»

Högt tillade han:

»Ditt namn?»

Sedan Ina sanningsenligt uppgifvit både detta och hvar hennes nu sköflade hem stått, sade pater Pontius, under det han antog en mera vänlig både uppsyn och ton:

»Hon behöfver inga bojor. Emellertid skall hon kvarblifva här till dess borghöfdingen får besluta öfver henne.»

Pater Pontius gick, men öfver allt såg han framför sig Inas vackra och sorgsna ögon, och den natt, som nu följde, blef en af hans oroligaste. Han var ibland förtretad på sig sjelf, och då stod han i begrepp att ila ned till fånggården för att befalla Inas förflyttning till något af tornfängelserna, men så träf-

fade honom åter de sorgsna ögonen ännu mera förebrående och pater Pontius, som hittills aldrig kunnat berömma sig öfver att han öfvat mildhet mot sina motståndare, återvände hvarje gång tankfull till sin bädd. Första anblicken af den vackra skärgårdsflickan hade haft ett afgörande inflytande på munken. Skulle detta inflytande medföra lycka eller olycka?

Bland de manlige fångarne var äfven gamle Mathias, fiskare från Häfverö och Tommus bästa vän. Likasom de öfrige hade han blifvit slagen i jern och var deröfver mera uppretad än sina olyckskamrater.

»Det finnes då ej den ringaste hut i de här jutarne», brummade han för sig sjelf och riste jernkedjorna. »Att på detta — — —.»

»Tyst», afbröt en af Mathias' olyckskamrater och gjorde med hufvudet en rörelse åt sidan, der en af vaktknektarne långsamt vandrade af och an, då och då sparkande till någon stackare, som råkade ligga i hans väg.

Gubben Mathias förstod vinken och tystnade för några ögonblick, men slutligen kunde han ej hålla sig längre än till dess han såg vaktknekten styra sina steg fram till den vrå, der Ina satt hopkrupen.

»Det gör mig riktigt ondt om Ina, att äfven hon skulle råka i vargarnes klor», utbrast han så högt, att hans olyckskamrater, men ej vaktknekten, kunde höra det. »Och stor blir nog sorgen hos Jakob, då han får veta den olycka, som drabbat Ina.»

Och då gubben Mathias uttalade dessa ord, blinkade han åt sina medfångar, under det han sneglade åt det håll, der den unga flickan befann sig.

Men bland fångarne befann sig en, som icke tyckte om att Mathias talade så om Jakob och Ina. Detta bevisades också genom de mörka och hotfulla blickar han gaf den gamle talaren, och hvilka tycktes säga så mycket som: De der orden kunde du allt ha hållit inne med, min gubbe. Beror det på mig, skall det nog dröja en god tid innan de få hvarandra.

Simon, så hette denne man, låg några alnar af-sides från de öfrige och var sysselsatt med att se om det sår han kort förut erhållit under handgemänget med danskarne. Men då Mathias åter började att tala om Jakob och Ina, och vid slutet af sitt tal önska dem allt godt, då gjorde Simon en häftig rörelse af vrede och de kedjor, med hvilka han, lika som hans medfångar, var bunden, rasslade hemskt.

»Hvad går åt dig, Simon?» sporde Mathias och gaf sin medfånge en frågande blick.

»Ingenting», svarade den tillfrågade och slog ned ögonen.

»Ingenting? Det var märkvärdigt. Du ser så besynnerlig ut.»

»Jag?»

»Ja, just du.»

»Vieköön sinun perkele nahkonen karvonen vanha loruja, (Mätte Hin taga dig med hull och bår, gamle

pratmakare)», mumlade Simon för sig sjelf, under det han ånyo ifrigt sysslade med sina bojer. Högt sade han derefter: »Det vore väl besynnerligt, om vi inte skulle kunna bryta oss ut härifrån.»

»Är du galen, Simon», utbrast Mathias och gjorde stora ögon. »Bryta oss ut?»

»Ja, just så. Det ha flere gjort före oss!»

»Hm, hm», hostade gubben Mathias och såg en smula förlägen ut. »Du sade ett ord så godt som två, men — — —.»

Den gamle tystnade tvärt och lade ett finger på munnen, då vaktknekten ånyo gjorde ett slag åt den plats, der fångarne befunno sig.

Sedan knekten öfveröst dem med en skur af ovet, svordomar och de gröfsta skällsord, gick han åter bort till Ina.

Den unga flickan låtsade som om hon ej såge dansken och det var just denna likgiltighet som retade honom.

»Upp med dig», röt han för den skull.

Ina rörde sig ej. Den råde knekten fattade henne då i ena armen och ryckte upp henne, hvarvid hon uppgaf ett lätt anskri.

Det var i dessa ögonblick som pater Pontius inträdde å fånggården. Hans första blickar föllo på knekten och vid åsynen af våldet öfvergöts hans magra, knotiga ansigte af en förtrytelsens rodnad.

»Mätte du evigt brinna i skärselden, du orene

hund», skrek han och lyfte med detsamma hotande ena handen. »Vik genast bort, annars — — —.»

Den fege knekten störtade genast till paterens fötter, så stort välde egde desse andlige på denna tid.

Sedan pater Pontius först rabblat upp en mängd latinska uttryck, af hvilka knekten icke begrep det ringaste, men hvilka innehöllo lika många skällsord, samt derefter tillagt några grofva hotelser på danska, hvilka, besynnerligt nog, ej hade så stor verkan som de obegripliga orden, sade han i något lugnare ton, i det han vände sig till Ina:

»Följ mig, du!»

Den unga flickan reste sig långsamt upp, kastade en rädd blick på munken och stannade:

»Hvarthän vill ni föra mig?»

»Följ mig bara», svarade pater Pontius med en ton som ej tålde någon motsägelse. »Hvad som kommer att ske, får du veta när vi komma till ort och ställe.»

Ina insåg att här ej var något annat att göra, än att lyda. Suckande reste hon sig åter från den liggande ställning hon nödgats intaga då munken kom. När hon gick förbi den plats, der gubben Mathias låg, gaf hon honom en blick, som den gamle väl förstod. Han läste deri en bön om räddning och han besvarade den så godt han kunde och tordes. Men då hon passerade förbi Simon, vände hon bort hufvudet, ty hon ville ej se denne hatfulle mans blickar.

När munken och hon väl försvunnit inom slottet, hviskade gamle Mathias till sin närmaste granne, under det han med hufvudet gjorde en nick åt Simon till:

»Nu vet jag hvarför Simon blef så besynnerlig när jag nämnde Jakobs namn.»

»Såå! Hvarför?»

Som den omtalade i detsamma vände sig åt de båda samtalande, måste dessa upphöra med sitt samtal, men när den brutale knekten en kort stund derefter öfverföll Simon, hvilkens trotsiga blickar och ord han ej kunde uthärda, sade Mathias:

»Det är dagens sanning hvad jag sagt. Simon hatar Jakob därför att Ina håller honom kär. Att någon olycka händer, måste vi förekomma. Är du med derom?»

»Ja», svarade den tillfrågade med bestämd men lågmäld stämma, emedan fångknekten i detsamma gick förbi och med mistrogna blickar betraktade de samtalande.

4.

Bland Tontuts besättning fanns äfven en lång och smärt yngling, hvilkens ansigte var mer än vanligt sorgbundet. Det var Jakob, fiskare från Häfverö. I likhet med de fleste af skärgårdens befolkning hade han mer än en gång varit utsatt för danskarnes förföljelser och lidit mången orättvisa af dem. Men,

ehuru blodet flerfaldiga gånger kokade öfver hos honom, lyckades det honom ändock att lägga band på sina uppsvallande känslor och tåla de svåra skymfer, som tillfogats honom.

Då Nils Krabbe började sin fejd mot inkräktarne, var Jakob en bland de förste, som infann sig hos honom. Den unge fiskarens fria och manliga sätt behagade mycket Nils Krabbe, äfvensom att Jakob var så förtrogen med farvattnet som han var.

Ända till dess underrättelsen om öfvervåldet på Skälö hann fram till Jakobs öron var hans sinne lugnt, nästan gladt, men derefter var det som om man plötsligt vändt om en hand. Ingenting gladdde mera den unge fiskaren. Från morgon till afton gick han, så ofta han kom i tillfälle dertill, med nedsänkt hufvud och talade knappt med någon af sina kamrater. Endast då någon expedition skulle förehafvas mot danskarne blef han något lifvigare och var då alltid, så fort tillfälle dertill gafs, i första leden.

Mer än en gång hade han talat med Nils Krabbe om att få gå till Åbo, för att söka efter Ina och om möjligt befria henne, men fick alltid det svaret, att han skulle afbida tiden. Ett tillfälle skulle kanske snart yppa sig till hämnd på junker Thomas; ja, troligtvis förr, än någon kunde ana.

Och med den trösten måste både Jakob och hans kamrater nöja sig.

En stund efter det att Nils Krabbe inkommit med

sin besättning i grottan, gjorde han ett tecken åt Tommu och Jakob att draga sig afsides. Sedan detta skett, infann sig herr Nils hos dem och sade:

»I morgon natt rycka vi i all tysthet fram mot Åbo.»

»Är det sannt?» sporde Tommu och Jakob samtidigt

»Ja, så framt vi lefva», inföll Nils Krabbe. »Då vi kunskapade vid Strandby hörde jag en gammal gumma berätta att ett halft hundra jutar slagit sig ned på Kulkila udde och företaga rövverier derifrån. En af Thomas Wolfs underbefälhafvare vid namn Jens lär vara deras anförare och efter hvad gumman hört inne i staden, så har denne Jens omåttligt skrutit öfver att han snart skall föra oss fångna in till staden och utställa oss till hån och spott på torget.»

»En sådan dumbom», utbrast gamle Tommu och lät höra ett kort gnäggande skratt. »Men är det densamme Jens, som jag känner, så är han den dummaste af allesammans både i staden och på slottet.»

»Jo, nog är det densamme», svarade Nils Krabbe, »ty jag vet icke att Thomas Wolf har någon annan underbefälhafvare med det namnet.»

På bestämd tid var Tontut utrustad. Lifsmedel för ett par dagar hade blifvit instufvadt och för en frisk bris styrdes ut genom södra mynningen af Korpo ström, hvarefter kursen ställdes genom Nagu Kramp och derpå mellan de holmar, öar och skär, som ligga

öster om Nagu. Denna farled var den säkraste, emedan danskarne ej kunde tro den djerfve Nils Krabbe om att våga sig in på denna så nära de jutska positionerna belägna vattenstråt.

5.

»Då Ina stod inför Thomas Wolf erfor hon genast en obehaglig känsla, som ej vek bort ifrån henne så länge hon befann sig i den fruktade och hatade borg-höfdingens närvaro.

Det som mest ängslade Ina var munkens närvaro. Pater Pontius ville till en början aflägsna sig, men hejdades af Thomas Wolf med dessa ord:

»Blif qvar, ärevärdige fader, ty det kan kända att flickan behöfver öfvertygas af edra ord. Finskorerna bruka ibland vara svåra att handskas med.»

Sedan Thomas Wolf en ganska lång stund der-
efter fixerat Ina, frågade han:

»Är du Tommus dotter?»

»Ja», svarade Ina utan betänkande.

»Och din far eger en båt, som heter Tontut?»

»Ja», svarade åter den unga flickan och betraktade förundrad junker Thomas, ty hon kunde ännu ej begripa hvad denne hade för mening med sina spørsmål.

Vid detta svar gaf pater Pontius junker Thomas en blick, som sade så mycket som:

»Hade jag inte rätt i hvad jag sade?»

»Nåväl», fortfor junker Thomas och antog den vänligaste min han kunde, »du kan blifva fri härifrån, men blott på *ett* vilkor.»

»Ett vilkor», eftersade Ina. »Jag kan ej veta hvad ni menar, stränge herre.»

»Det skall jag genast förklara dig, mitt barn», svarade pater Pontius sedan junker Thomas gifvit honom en vink att tala. »Du vet ganska väl, att din fader har gifvit sig till adelsmannen Nils Krabbe för att tillsammans med honom och några andra våghalsar idka sjöröfveri här i skärgården. Både gudomlig och menskelig lag förbjuda sådant. Kung Kristian är eder laglige konung och den, som reser sig upp emot honom, han har gjort sig skyldig till det strängaste straff både i tiden och i evigheten. En halfgalen svensk adelsman har upphäft sig och anstiftat uppror mot denne sin laglige konung och han har tyvärr vunnit några mindre fördelar, hvilka dock snart skola fråntagas honom, ty vi samla allt större och större krafter och inom kort skall det vara ute med upprorsmakaren. Du, mitt barn, som ännu är ung, har tilläfvats ej ännu lärt dig att inse det orätta uti att hålla med en dylik upprorisk undersåte, men ännu är det ej för sent för dig att godtgöra ditt fel. Vill du det?»

»Hvad skall jag då göra?» sporde Ina med en röst, som lindrigt darrade, ty munkens ord hade gjort ett starkt intryck på hennes unga sinne.

Det såg den sluge pater Pontius och beslöt för

den skull att smida medan jernet var varmt och tjenligt dertill. Han sade för den skull:

»Mitt barn, du är ung och oerfaren och jag vet, att du ej vill förtörna den heliga jungfrun, som vill allas vårt väl och faller sina förböner inför Gud. Jag såg henne i natt i drömmen», och vid dessa ord korsade sig både munken och junker Thomas andäktigt, »och då hon uppenbarade sig för mig, hade hon ett hotande utseende. Hon pekade på den silfverbild af henne, som hängde öfver bönstolen, och då såg jag att äfven denna bild nedblickade hotande på mig. Jag förstod också då, att de himmelska makterna voro vreda på detta folk, som förtörnade den af Gud utsedde konungen och att endast undergifvenhet för hans vilja kunde afvända större olyckor från detsamma. Så sade hon till slut, att hon utsett en ren och oskyldig jungfru till att bland sitt folk utföra Guds vilja och hon nämnde ditt namn. En oförgånglig krona väntar dig, mitt barn, och skulle äfven människorna försmåda dig, så vet du, att du har vår heliga Guds moder att luta dig till. Vill du nu sjelf villigt gå hennes och på samma gång himmelens ärende?»

Ina, som i likhet med den tidens människor, hölls fången i den katolska vidskepelsens och vantrons nät, såg det fanatiska uttrycket i munkens ansigte, och fruktan att förtörna denne Guds tjenare tog öfverhanden hos henne. Undergifvet böjde hon sitt vackra hufvud, gjorde korstecknet och svarade:

»Befall, min fader, och jag lyder.»

En blyxt af hemlig glädje sköt fram ur munkens små hvassa ögon, men Ina, som gått fram och kysst den Mariabild, som pater Pontius framsträckt mot henne, märkte ej denna blick. Endast junker Thomas såg den och gnuggade förnöjd händerne öfver att han, såsom han trodde, redan vunnit spelet.

Efter bildkyssningen sade pater Pontius med sin mest inställsamma röst:

»Du skall först och främst — — —.»

Ett buller i korridoren afbröt munkens ord. Junker Thomas skyndade fram, men innan han upphann dörren stöttes denna upp och en knekt inträdde med brådskande steg.

Thomas Wolf hade just en fråga på läpparne, då knekten utbrast:

»Herr Erik Fleming anhåller att få en stunds samspråk med slottsherren»

»Det månde väl ej vara så viktigt, att det icke kan uppskjutas tills i morgon», inföll pater Pontius, uppretad öfver att han blifvit afbruten i sitt förehavande.

Innan knekten hann svara, förmörkades dörröppningen åter af en reslig figur.

»Nej, vördade fader», svarade den nykomne med ej så liten ironi i sin röst, »saken kan ej uppskjutas, ty dertill är den af alltför allvarlig beskaffenhet. Belägringshären tränger närmare från Kuppissidan och

det enda, som kan hindra den från att bemäktiga sig den del af staden är ett kraftigt utfall med det aldraförsta. Jag anhåller därför att med det första få göra ett utfall.»

Och med dessa ord vände han sig till Thomas Wolf.

Denne betänkte sig ej länge utan svarade:

»Det varde eder beviljadt, herr Erik Fleming. Ni är en trogen kung Kristians undersåte och jag litarpå eder.» Till fader Pontius sade han: »Hvad vi hafva att andraga kan uppskjutas på ett par timmar. För emellertid ned flickan igen.»

»Till fånggården?» sporde munken misslynt.

»Ja, det är så godt, det. Hon är nog i säkerhet der.»

6.

Erik Fleming hade redan länge lurat på tillfälle att komma ut ur Åbo slott. För att med all säkerhet kunna utföra denna sin föresats hade han, som var svenskt sinnad och därför dagligen omhvärfd af faror, låtsat sig vara kung Kristian af själ och hjerta tillgifven och det hade äfven lyckats honom att föra junker Thomas och slottets besättning fullständigt bakom ljuset.

Samma afton, som gubben Mathias, hans dotter, Simon och de öfrige fångarne blefvo införda i fång-

gården, afgjorde han med sig sjelf att dagen derefter söka fullborda sin afsigt att komma öfver till de belägrande. Från ett säkert ställe i fånggården såg han pater Pontius föra bort Ina, och när de försvunnit, skyndade han fram och sände bort fångknekten i ett ärende, som drog om en ganska lång tid.

Derefter började Erik Fleming ett långt samtal med fångarne, talade om alla de svenska och finska herrar, som i följd af Thomas Wolfs grymhet fått släppa till lifvet ej allenast i Åbo, utan äfven i andra städer af Finland och slutade med att erbjuda dem friheten, om de ville följa honom.

Det var naturligt att alla med glädje antogo Flemings anbud. Gamle Mathias fattade till och med sin och de öfriges blifvande räddares hand och utbrast:

»Ni talar tröstens ord till oss, nådige herre. Är det också er fulla mening att rädda oss ur fångenskapen?»

»För hvem tar du mig, gubbe?» sporde Fleming, synbarligen stucken öfver gubben Mathias' fråga. »Du är nog så gammal, att du lefvat under det min far Joakim Fleming var höfvidsman här på slottet. Har jag ej rätt?»

»Jo, nådige herre. Jag minnes honom väl. Han var höfvidsman här på slottet och jag har många gånger sett honom. Men att ni är hans son, det har jag ej hört förr, än nu.»

Då han uttalade dessa ord fattade han åter Flemings hand, såg honom stint i ögonen och sade:

»Ni är lik honom. Lika trofast blickade han omkring sig och Gud gifve att I hafven ett lika troget svenskt hjerta i bröstet som herr Joakim. Då ni nu vill rädda oss, så tag ej heller er starka hand ifrån min stackars dotter, som nu blifvit — — —.»

»Var det henne som pater Pontius nyligen förde härifrån?» afbröt Erik Fleming hastigt.

»Ja, herre.»

»Hvart skulle han föra henne?»

»Till slottsherren, som jag hörde.»

Erik Fleming, som upptäckte fångknekten komma på afstånd, nickade endast vänligt åt fångarne och stack sig hastigt undan, så att knekten ej skulle få syn på honom och då ana oråd samt rapportera förhållandet till Junker Thomas.

Då fångknekten kom tillbaka, såg han sig misstroget omkring några ögonblick, men återtog derpå sin afmätta gång. Ur denna stördes han likväl inom kort af en annan knekt, som kom tillstädes och utan att säga ett enda ord bortförde fångarne till ett litet torn, beläget i fånggårdens sydöstra hörn.

När han tillslöt dörren efter dem, sade han, i det han lade ett finger på läpparne:

»Herr Erik bjuder eder att vara tysta och tålmodigt afvakta hvad som komma skall.»

7.

I skymningen uppställde sig några hundra danskar, för att under Eriks Flemings anförande göra ett utfall åt Kuppis till, der han påstod att belägringshärens svagaste punkt fanns. Herr Erik gick sjelf omkring och såg med vaksamt öga till att allt var i sin tillbörliga ordning och att alla voro väl beväpnade. Ja, han var till och med så noga dermed, att sjelfvaste junker Thomas tyckte, att han öfverdref allt för mycket, och sade skrattande:

»Eder synes som om det vore farliga fiender ni komme att bekämpa.»

»Ja, icke tror jag att de låta drifva bort sig som en fårscock», utbrast herr Erik.

»Jo, nära nog», menade junker Thomas. »De kunna svårligen motstå våra hakar och företagen I endast anfallet med eder välkända häftighet, så kunnen I vara säker på, att de skola springa ända till Littois träsk.»

»Nils Arvidson Vestgöte har dock svurit på att bemäktiga sig slottet i hämnd öfver att I låtit hänga hans bror Bengt, och då lär han svårligen kunna förmas att springa så lätt härifrån», svarade Erik Fleming.

Ett spotskt och öfvermodigt leende spelade kring Thomas Wolfs läppar då han svarade:

»Jag fruktar honom ej. Får jag honom sjelf en

gång i mina händer, så skall ingenting kunna hindra mig från att låta honom göra samma resa som brodren.»

»Men dertill aktar han sig nog», tänkte herr Erik. Högt sade han: »Allt är nu i ordning och det kan vara tid på att börja leken.»

»I handlen efter behag», svarade junker Thomas, kastade derpå en sista pröfvande blick på de knektar han ej mera skulle få återse i detta lif, hvarefter han med dröjande steg gick upp till slottet igen.

Men då sista skymten af honom väl försvunnit, vinkade Erik Fleming till sig den länge knekt, som bragt fångarne in i det lilla tornet, och hvilken också var densamme, som anmält honom hos junker Thomas, under det denne och pater Pontius höllo sitt förhör med Ina.

»Är allt färdigt, Hakon?» sporde herr Erik och såg sig försigtigt omkring åt alla sidor, att ej någon lyssnare skulle finnas i närheten.

«Ja, herre», svarade Hakon och blinkade med en viss förtrolighet.

»Har du tagit bojorna af fångarne?»

»Nej.»

»Men jag befalldes dig ju att göra detta.»

»Sannt, herre, men som jag ej visste hvad jag skulle svara de tre knektar, som vaktade dem, om de frågat mig efter orsaken till bojornas lossande, så gaf jag den äldste gubben medel att i tornet befria de andra, och detta har han nog gjort, kan jag förmoda.»

»Godt. Men vapen har du väl fört dit, så att de kunna försvara sig om de skulle upptäckas vid flykten?»

»Så många de behöfva, herre.»

»Ännu en sak», fortfor Erik Fleming och nedstämde sin röst nära nog till en hviskning. »Vet du hvar den jungfrun förvaras, som togs på samma gång som fångarne?»

»Ja, herre.»

»Hvar då?»

»I det torn, som gränsar intill det, der jag gömt fångarne.»

»Att komma dit är väl omöjligt?»

»Nej.»

Erik Fleming betraktade Hakon några ögonblick förvånad. Derpå sade han:

»Du måste skyndsamt meddela mig hvad du vet, ty vi hafva ondt om tid, och hvad som skall göras, måste göras snart.»

Sedan Hakon också blickat sig omkring för att tillse att ingen lyssnare funnes i närheten, sade han:

»Från det mindre tornet går en smal trappa upp till det större och från detta likaledes en trappa, halft förfallen, ut i det fria. Komma vi bara så långt, skall det ej bli svårt att taga oss öfver till Hirvensaloen och der gömma oss till dess att — — —.»

»Du är lika klyftig som jag alltid trott dig om», afbröt Erik Fleming. »Åt dig öfverlemnar jag också

att befria fångarne, både de manlige och den qvinliga, ty det skulle skära mig djupt i själen om jag visste, att jag ensam blefve räddad och ej dessa, som nu försmäkta i fängelse och inom kort tid kunna vänta att få dela de föregåendes sorgliga öde. Den heliga jungfrun vare med dig.»

»Ädle herre», svarade Hakon och fattade Erik Flemings hand, »ni minnes att jag för inemot ett år sedan var dömd till döden. Junker Thomas ville nödvändigt hafva mitt lif, men ni lade er ut för mig och detta hjälpte. Jag hatar alla de grymheter, som under en så lång tid begåtts här och kan jag komma undan dem, så skulle jag vara mera än lycklig. Jag går nu att utföra edra befallningar och det kan jag försäkra eder, att heldre skall jag döda mig sjelf, än lemna mig i Thomas Wolfs händer. En borgen för att vår flykt också skall lyckas är att både jag och fångarne väl känna till öarne här omkring.»

Efter ännu några utbytta meningar skiljdes Erik Fleming och Hakon åt. Den först nämnde begaf sig till sin väntade trupp; den sednare styrde försigtigt sina steg mot slottets fånggård.

Skymningen började redan falla på och detta gjorde, att Hakon temligen obehindradt kunde smyga sig fram mellan det gården belamrande skräpet.

Just som han stod färdig att skynda fram till det lilla tornets dörr, upptäckte han en mörk skepnad, som med smygande steg utkom från hufvuddelen af

slottet, stannade en stund och såg sig försigtigt omkring, hvarefter han styrde sin gång mot det torn, der Ina förvarades.

Hakon igenkände efter ett kort betraktande pater Pontius.

»Aha», tänkte Hakon, då han såg munken öppna dörren till det större tornet och försvinna derinom, »skulle lyckan vara så stor, att vi kunde få dig, som anstiftat så mycket ondt i detta slott, i våra händer, då vore mycket vunnet dermed. Jag vill åtminstone försöka att göra dig oskadlig, eländige hycklare, såsom herr Erik plägar säga.»

Med dessa ord öppnade han varsamt dörren till det lilla tornet. I samma ögonblick trängde skramlet af vapen till hans öron och han utbrast dervid med dämpad röst:

»För himmelens skull varen försigtige, annars äro vi förlorade!»

8.

Förvirrad och undrande öfver hvad meningen vore med munkens föreläsning för henne, hade Ina tillbragt några timmar i den lilla tornkammaren, när dörren öppnades och pater Pontius inträdde.

»Sofver du inte ännu, mitt barn?» sporde han med inställsam röst.

»Nej, min fader», svarade den unga flickan opp-
riktigt, »jag kan ej sofva.»

»Hvarför?»

»Allt hvad ni förut sagt mig går omkring i mitt
hufvud och jag vet knappt hvad jag skall tänka om
— — —.»

»Har du då ej fattat mina ord?» afbröt munken,
under det en tydlig misräkning stod att läsa i hans
små hvassa blickar.

»Ej riktigt, min fader.»

»Hvad är det, som är dunkelt för dig?»

Ina tvekade en stund, men då patern ånyo upp-
repade sin fråga, svarade hon, under det hon slog ned
ögonen mot golfvet:

»Allt, fromme fader.»

»Allt!» utropade pater Pontius med en stämman,
som hade en smula af ormens hväsande i sig. «Då
får jag väl börja på nytt igen. Du vet att jag haft
en uppenbarelse. Kommer du ihåg den?»

»Ja.»

»Den heliga jungfrun vill använda dig såsom ett
medel till apporets kufvande.»

»Ja.»

»Och du har en gång gått in derpå.»

Den unga flickan for med ena handen öfver pan-
nan, som började att bränna het. Efter några sekun-
ders besinning svarade hon:

»Men, jag vet ej hur detta skall gå till.»

Munkens blickar klarnade, då han förnam dessa ord, ty han anade i dem en lätt seger. Derfor sade han utan det ringaste dröjsmål:

»Det är just för att säga dig detta, som jag kommit hit. Du vet att vi blefvo afbrutna i våra förhandlingar af två personers ankomst. Här, mitt barn, äro vi ostörda och kunna tala fritt.»

Vid dessa ord tystnade munken och betraktade den unga flickan med en blick, som gjorde henne orolig. Då pater Pontius märkte detta, bytte han genast om ton och fortfor:

»För ett par timmar sedan höllo junker Thomas och jag en sammankomst och dervid beslöts att du skulle återfå friheten först när din far i utbyte lemnade oss sin farkost Tontut. I morgon afgår ett bud till honom med detta förslag och — — —.»

»Han skall aldrig skilja sig vid Tontut», afbröt Ina, ej utan en häftighet, som icke undgick munken.

»Jaså, han *skall icke*», upprepade denne, »men om han *tvingas* dertill?»

»Förr sänker han den i vågorna.»

Det gnistrade till i munkens ögon. Han hade en förbannelse på läpparne, men lyckades att med ansträngning bemästra sig.

»Det är du, mitt barn, som måste öfvertala din fader», sade han i något lugnare ton.

»Jag skall ej lyckas deri.»

»Håller han då ej sitt barn kärt?»

»Jo, men — — — men — — —.»

»Fram med hvad du har på hjertat», utbrast nu pater Pontius och hans röst lät i denna stund mera hotande.

Iua tordes ej dröja med svaret. Hon sade för den skull:

»Han har alltid sagt att kärleken till fosterlandet går före kärleken till barnen.»

Pater Pontius bet sig harmsfullt i läpparne. Han teg en god stund och öfverlade derunder med sig sjelf hvad han skulle hitta på för ett slagord. Ändteligen utbrast han:

»Du har en gång lofvat att vara den heliga jungfrun lydig och kysst hennes bild inför mina ögon. Ett dylikt löfte är lika heligt som en ed och fyller du ej den, så kommer du att evigt lida straff i en annan värld.»

»O, lös mig från detta löfte, som jag afgaf innan jag riktigt visste hvad det gällde», bad den unga flickan och sjönk ned på knä framför munken, samt sträckte sina armar emot honom. »För himmelens skull, lös mig derifrån och jag skall hvarje dag innesluta er i mina böner.»

Pater Pontius hade sprungit upp. Hans ögon gnistrade ej af vrede utan af den låga sinlighet, som besjälade den tidens munkar. Han endast såg den knäböjande vackra flickan; han hörde endast hennes röst och kunde därför ej uppfånga det lätta buller,

som just i dessa ögonblick uppstod i den löntrappa, om hvilken Hakon berättat för Erik Fleming.

Ina reste sig genast från sin knäböjande ställning, då hon såg munkens hotande utseende.

»Lemna mig ensam», frampustade hon och slog bänderna för ansigtet. »Jag vill sjelf bedja den heliga jungfrun om förlåtelse och hon — — —»

Den unga flickan hann ej längre, ty med ett språng var pater Pontius henne inpå lifvet och skulle just slå sin arm omkring hennes midja, då den del af väggen, som fanns bakom dem, med ett högt brakande störtade in.

»Framåt?» skrek Hakon och störtade först in. »Låt ej munkkarnaljen komma undan, ty då är det slut med oss.»

Men pater Pontius hade genast uppfattat ställningen. Snabbtänkt som han var kastade han sig ögonblickligen på dörren och var försvunnen innan någon af de beväpnade fångarne hann fram till honom.

Den glädje, som Ina kände öfver att befinna sig bland landsmän och befriare, gaf sig luft i åtskilliga utrop och frågor efter fadren. Till och med Simon, den förbisedde älskaren, fick en vänlig blick.

»Här duger nu ej att dröja en enda sekund längre», utbrast Hakon. »Munken skall genast göra allarm och länge skall det ej dröja, förrän vi bli eftersatta.»

Vid dessa ord ilade han i spetsen för de öfrige ned för hufvudtrappan och stod inom kort vid den för

de andre obekanta gången. Efter ett kort motstånd gaf en liten dörr vika och nedåt bar det igen.

Snart stodo de i det fria. Åt Kuppishållet till hördes stridsbuller. Det var Erik Fleming, som der utfört sin föresats att gå öfver till svenskarne och dy-medelst ställa den skara, han fört till utfall mellan två eldar, ty det hade lyckats honom att genom finthet delgifva Nils Arvidson Vestgöte sin plan. Här, i denna strid föll hvarenda dansk till hämnd för Thomas Wolfs grymhet.

Men pater Pontius hade ej varit overksam. Så fort han i villervallan kunde det, samlade han ett halft hundra knektar och ilade upp i det största fångtornet, der Ina sutit. På vägen upp till den lilla kammaren märkte han den öppnade hemliga gången och rusade utför densamma, men i saknad af kännedom om densamma, kom han ej så fort utför som han önskade. Då han ändteligen hann utgången, voro flyktingarne redan långt ute på det nära två tusen alnar breda vattnet, som ligger mellan slottet och Arola by och som utgör skilnaden mellan slottsfiärden och norra mynningen af Moikos sund.

Pater Pontius upptäckte genast den lilla båten och som flyktingarne ej haft tid att sänka eller på något annat sätt förstöra de andra farkoster, som lågo förtöjda vid Muddleholmen, så kunde munken snart förfölja dem längre. Jagten fortsattes vidare genom skogarne på Hirvensaloön och de nästan uppgifne flyk-

tingarne voro nära att upphinnas, när de till sin lycka vid Härpåla vid stranden Särkilathi anträffade en båt, i hvilken de kastade sig. Pater Pontius deremot fortsatte ned emot Kulkila udde, der hans lilla styrka kom som en väl behöflig förstärkning till den mot Nils Krabbe och hans oförvägne bussar kämpande Jens med sin mer än till hälften sammansmälta styrka.

Efter en hårdnackad strid måste Nils Krabbe rymma fältet och begifva sig ombord på den utanför udden förankrade Tontut.

Alla segel tillsattes och Tontut klöf snabbt Erstans vågor. Då han passerade sundet mellan Järvisholmen och Mändissari holme, var det nära gjordt att han törnat emot flyktingarnes lilla ranka farkost. Det var endast ett anskri, som Ina uppgaf, som gjorde att den vid styret sittande Tommu observerade den fara, i hvilken den lilla farkosten sväfvade. Snabbt kastade han om rodret och den svåra stöt, som annars skulle blifvit oundviklig, och som utan tvifvel skulle haft flyktingarnes undergång till följd, blef nu så godt som ingen.

Återseendets glädje blef naturligtvis stor på ömse sidor, men mest emellan far, dotter och Jakob. Simon, den hatfulle rivalen, hade tröttnat under flykten och fanns några veckor derefter upphängd i en af Hirvensalos ekar.

Men den nu förstärkta danska styrkan under Jens och pater Pontius fortsatte, tack vare de många bå-

tar, som den hade dolda vid Kulkila udde, att följa Tontut.

9.

Då Tontut var på höjden af Fagerholm, der ett tullhus fanns åtminstone år 1789, utropade Nils Krabbe, som hade tagit plats i förstäfven och med vaksamma blickar spejade omkring:

»De kanaljerne ha följt oss ända hit!»

Så var också förhållandet. I sundet mellan Fagerholm och Snäckö kommo minst fem större och mindre båtar och i sundet mellan Fagerholm och Byholm lika många farkoster och innan den snabbseglande Tontut hann undan var han nästan kringränd.

»Här gäller det nu att visa hvad vi duga till», utbrast Nils Krabbe och pröfvade sjelf eggen på sitt tunga slagsvärd. »De skola ej taga oss lefvande.»

»Nej», utropade alla hans kämpar med en mun. »Heldre dö vi!»

Gubben Tommu lät derefter skota an seglen ännu hårdare och styrde derefter rakt på den främsta båtflottiljen. Skummet yrde om dess bog och ett par af danskarnes mindre farkoster började att laga sig undan. Men det var just midt på dessa, som Tommu satte kurs för att segla dem i sank, och således få så mycket färre motståndare att kämpa med. Anslaget

lyckades, och farkosterne sjönko. Men hvad Tommu ej tagit med i beräkningen, det inträffade också.

Genom den häftiga stöten bräcktes nemligen en af plankorna i Tontuts vattengång och vattnet började att strömma in.

På Nils Krabbes uppmaning ryckte folket af sig sina tröjor och stoppade i läckan. Denna improviserade tätning gjorde visserligen att vattnet ej strömmade så häftigt in som förut, men faran för att sjunka var dock ännu ej öfverstånden.

Och under hela tiden byttes hak- och pilskott och två gånger försökte Jens att med sin storbåt äntra Tontut, men båda gångerna blef han tillbakalagen med förlust.

Under det striden pågick drog sig Tontut allt mera norrut. Då han var i närheten af Snäckö grotta vidgades Tontuts läcka ännu mera. Sjelfve Tommu insåg nu omöjligheten af att längre hålla den öfver vatten. Han sade för den skull under det han kastade blickar af djup saknad öfver skrofvat och resningen med sina genomskjutna segel:

»Vi kunna ej hålla sjön längre än aldra högst en half timme till, ty läckan der är obotlig. Mitt råd är derfor att vi skaffa oss en annan båt och försöka att komma i land på Snäckö. I gröttan skola de ej så lätt kunna taga oss.»

»Skaffa oss en annan båt», inföll gubben Mathias.

»Ja, det är lätt att säga, men hur det skall gå till, det — — —.»

Längre kom ej gubben i sitt tal. Ett hakeskott träffade honom i detsamma i bröstet, så att en tjock blodström sprutade öfver de honom närmast stående.

»Der föll en ärlig och trogen svensk», pustade Tommu. »Men, friska tag, pojkar!»

»Hur skola vi få båten?» sporde i detsamma Nils Krabbe

»Åh, det blir en lätt sak», inföll Tommu. »Der nere vid snäckölandet drifver en. Vi styra Tontut dit, ty så länge skall han flyta, och taga båten. Sedan hafva vi ej långt till land.»

Sagdt och gjordt. Båten, som endast hade ett par knektar ombord, togs inom kort och Tontuts ännu lefvande besättning steg ned i densamma. Den siste var Tommu.

Men innan han lemnade det kära fartyget slog han lös ännu en plank, ty han svor en dyr ed på, att juten ej skulle hafva Tontut såsom segerpris.

Vattnet rusade frustande in och när danskarne kommo för att taga den i besittning och ett par redan hade stigit ombord, sjönk den i djupet, dragande med sig de två jutske knektarne.

Förbittrade öfver att bytet undgått dem, efter-satte danskarne den från dem tagna båten, men den hade ett allt för stort försprång och, räddade åtminstone för ögonblicket, landstego Nils Krabbe och hans

djerfve män på Snäckö strax söder om grottan, dit de ofördröjligen begåfvo sig för att sätta sig i försvarstillstånd, ifall de blefvo anfallne.

10.

Nils Krabbe och hans män hade varit inne i grottan en knapp timme, då en af posterna kom inspringande och med andan i halsen berättade, att danskarne nalkades med största försigtighet. De voro knappt på ett par hundra alnars afstånd från grottan.

Krabbe sammankallade de äldste och käckaste af sitt folk och höll med dem en rådplägnung om hvad som borde göras. En del höll före, att man så fort som möjligt borde smyga sig undan längs norra stranden, hvilken danskarne ej kände till och som dessutom var nära otillgänglig för dem, som ej hade reda på hvarje sten derstädes.

Men både Tommu och Jakob och ett par med dem sade annat. De ville kämpa till sista man, emedan de ansågo det för fegt att rymma undan för motståndare, med hvilka de utan svårighet kunde mäta sig. Dessutom skulle det nog kunna hända att jutarne hade hos sig någon eller några, som kände till Snäckön och alltså kunde mota de flyende och taga dem mellan två eldar. De förordade alltså en strid på lif och död.

Nils Krabbe biträdde deras förslag och vidtog för den skull alla försigtighetsmått och försvarsåtgärder. De väldiga stenblock, som lågo bredvid grottöppningen, vältrades fram och stängde till slut mynningen så väl, att ej mer, än en person i sender skulle kunna tränga in.

Under det flertalet arbetade på att stänga ingången hade Jakob, tack vare sin vighet och med tillhjelp af en liten stege, som för ej så länge sedan blifvit förfärdigad i akt och mening att göra undersökningar angående det af sägnerna omnämnda hålet i taket, ånyo börjat denna undersökning och nu med större ifver än tillförne. Han trodde på ryktets sanning och föresatte sig alltså, att bedrifva undersökningen så noggrant som möjligt.

Sedan försvarsanstalterna vid grottöppningen hunnit sin fullbordan, ställde Krabbe den pålitlige Tommu samt en annan bepröfvad sjöbuss, gamle Antti, på vakt vid den smala ingången, samt gaf dem tillsägelse, att ej skjuta förr, än danskarne gjorde allvar af att träda in i grottan. De borde nemligen spara sig så mycket som möjligt för att med så mycket större mod kunna bestå i den afgörande och svåraste kampen.

Sedan Tommu och Antti lofvat att i allt och med största noggranhet efterkomma Krabbes befallningar, gick denne för att ordna försvaret i det inre af grottan.

Här framvältades större och mindre stenar och

lades så, att de utgjorde en ganska stark mur ett stycke innanför öppningen. Meningen var att försvara sig bakom denna, ifall det lyckades dauskarne, att forcera yttre ingången.

Till sist undersöktes vapnen med yttersta sorgfällighet och fördelades lika mellan alla försvararne.

»Se så», utbrast Nils Krabbe, då han till slut öfversett alla anstalterna, »nu tror jag att vi med temligen stort lugn kunna möta våra fiender!»

»Ja, måtte de komma så fort som möjligt», brummade Tommu.

»Det säger du, gubbe», menade Krabbe, »men hvar skola vi göra af din dotter under striden?»

»Hon reder sig nog», svarade Tommu. »Det är inte första gången hon ser döden i ögonen.»

Ina, som hört dessa ord, yttrade i detsamma:

»Var ej orolig för mig, nådige herre, jag skall ej vara eder till besvär. Och skulle någon olycka hända mig, så har jag ju alltid far, och — — — och — — —.»

Hon rodnade och kunde ej fortsätta.

»Ah, jag förstår», inföll Nils Krabbe skälmaktigt och tog den förlägna Ina om hakan, »du har också en god försvarare i — — —.»

»Jag har funnit det», hördes i detsamma Jakobs röst uppifrån grottans tak.

»Hvad för slag», sporde herr Nils, som ej sett

Jakobs manöver och som dessutom alldeles glömt bort den hemliga väg, som sägnerna talade om.

»Utgången genom taket», svarade Jakob. De öfrige hörde derefter hur han arbetade deruppe och länge dröjde det icke, förrän de till sin stora förvåning sågo dagen glimma fram genom det massiva bergtaket.

»Ja, pojken har, vid Ukko, rätt», utbrast Tommu. »Der är verkligen den utgång, som jag i min barndom hört berättas om, och — — —.»

»Men skall den gagna oss, ifall vi nödgas begagna den?» afbröt Nils Krabbe med tydlig misstro.

»Ja, nådige herre», svarade Antti, som nu lade sig i samtalet. »Der uppe är det skog och klippor och jag vill hålla hvilket vad som helst, att juten aldrig varit uppe i skogen, och aldrig hört det der hålet omtalas. Derför kunna vi nog med fördel — — —.»

»Ts, ts», afbröt i detsamma Krabbe och lade sin ena hand öfver talarens mun. »Vi hafva dem öfver oss nu.»

Han hade sagt sannt. Försigtigt smygande närmade sig danskarna, och när de kommo utanför grottöppningen, bakom hvars väldiga stenblock Krabbe och hans män gömt sig, stannade de.

»Här kan det väl ej vara», utbrast den, som Krabbe igenkände vara Jens.

»Nej, icke här», svarade en annan röst, som Ina igenkände tillhöra pater Pontius.

»Jo», svarade en annan stämma. »Jag har en

gång varit inne i denna grotta och då var öppningen större, men nu — —.»

»Är du säker derpå?» afbröt Jens.

»Ja.»

»Nå, då är det alldeles klart att de förskansat sig genom att göra öppningen mindre», yttrade munken, »men detta kan väl ej hindra kung Kristians tappre soldater att ändock fånga upprorsmännen.»

»Tvertom», svarade Jens. »Nu hafva vi dem så mycket säkrare i våra händer. Härifrån skola de ej komma undan. Samla fort allesammans. Vi skola hålla vakt här så länge. Ändteligen skall skärgårdens plågoris, Nils Krabbe, falla i våra händer.»

»Amen», yttrade pater Pontius salvelsefullt, och han tillade för sig sjelf: »Och lyckas det att fånga dem lefvande, så skall också den vackra flickan få veta att hon stött undan en man, som hon i stället borde frukta.»

II.

»Gå du innanför muren, Antti, och se till att alla äro i ordning», hviskade Nils Krabbe. »Kalla ned Jakob och bereden eder till strid. Jag och Tommu skola nog försvara ingången så länge.»

Danskarne hade snart hunnit samlas utanför grottans ingång. De voro mer än 50 till antalet, då

Krabbe ej hade mer än på sin höjd tolf man. Men det var karlar, som ej fruktade ens för Hin sjelf och det var derpå, som den käcke partigångaren förtrö- stade.

En af danskarne närmade sig slutligen öppningen och försökte att tränga in sin kropp deri, men han var för korpulent.

»Bort du», kommenderade Jens. »En smalare går i ditt ställe.»

Den smale kom också in i öppningen, men då han skulle trefva för sig med ena handen, fick han af Nils Krabbes klubba ett så väldigt slag på den, att handen krossades och dess egare vrålande af smärta tumlade ut igen.

»Aha, de stå på vakt der inne», skrek Jens. »Tänd på blossen, så att vi må kunna se dem!»

Men eldskenet kunde ej lysa igenom de klippblock bakom hvilka Tommu och Nils Krabbe stodo gömda, ej heller förmådde det att tränga så långt in i grottan som till det andra improviserade försvaret.

Sedan Jens skickat in fem af sina knektar för att närmare undersöka öppningen, men alla blifvit till- bakadrifna mer eller mindre svårt sårade, utropade han på det högsta förbittrad:

»Om de kunnat välta stenarne framför öppningen, kunna väl också vi taga dem derifrån. Raska tag, pojkar. I skolen ej bli obelönade!»

Genom danskarnes förenade ansträngningar och

hur mycket Krabbe och hans män försökte hindra det, hade det slutligen lyckats dem att vidga öppningen så pass mycket, att tre karlar kunde tränga sig in der.

Då Nils Krabbe såg detta, samlade han sitt folk och ställde sig sjelf i spetsen.

»Må de nu komma», mumlade han för sig sjelf. »Nog skall jag göra inträngandet hit hett för dem, som om de lågo i skärselden.

Striden började nu på fullaste allvar och den räckte länge. Manligt och med yttersta förbittring försvarade sig Krabbe och hans män. Mer än en gång drefvo de jutarne tillbaka, men dessa ersattes alltid af friska krafter under det att grottförsvvararne alltjemt utmattades.

Slutligen såg sig Nils Krabbe tvungen att draga sig inåt grottan. Dock gjorde han det först sedan han öfvertygat sig om att den hemliga gången var fri. På hans inrådan skyndade Ina dit upp, för att vara i säkerhet.

Det var länge sedan en så väldig strid egt rum i Snäckö grotta. Minnet deraf fortlefde också i många mansåldrar bland traktens befolkning.

Efter ett ytterst förtvifadt motstånd var Krabbe betänkt på att retirera genom den hemliga gången. Först afskickade han de sårade, bland hvilka befunno sig Tommu och Antti, derefter så småningom alla de andra, och till sist voro endast han och Jakob kvar.

Då han bjöd den unge fiskaren att också rädda sig samma väg, svarade denne käckt och frimodigt:

»Och ni tror, nådige herre, att jag skulle vara så feg att jag öfvergåfve er i denna kamp? Nej!»

»Men, tänk endast hvad du har att lefva för. Du vet att der uppe finnes en, som oroligt väntar på dig.»

»Ni menar Ina. Jag vet att hon väntar mig, men jag vet också, att hon aldrig mera skulle kunna hålla mig kär, ifall jag nu sveke min heder och min pligt emot eder.»

Nils Krabbe svarade ingenting på dessa högsinnade ord. Det enda han gjorde var att han varmt tryckte den uppoffrande fiskarens hand.

Danskarne, som ej sågo hvart Krabbes män togo vägen, trodde till slut att allesammans stupat och fördubblade därför sitt anfall, för att nedgöra eller fånga de två återstående. Men detta hade sig ej så lätt. Nils Krabbe och Jakob försvarade sig med yttersta hårdnackenhets ända till dess de märkte att den siste kämpen hunnit upp genom hålet. Då sade Krabbe:

»Skynda nu, jag går sist.»

»Nej», svarade Jakob energiskt, »det är jag som går sist. Om ni stupar, hvem skall sedan föra anbefolkningen här i trakten.»

Och innan Krabbe ens hann svara, knuffade den djerfve fiskaren honom upp på stegen. En gång der, måste Krabbe också stiga uppåt.

Men då Jakob slutligen följde honom, hade danskarne åter fått sina bloss tända och nu upptäckte de till sin förbittring den väg, på hvilken deras djerfve motståndare kommit undan.

Det blef en ordentlig hetsjagt efter Jakob. Närmast honom var pater Pontius, dernäst Jens, och så de öfrige danskarne.

Jakob hade kommit med halfva kroppen upp ur hålet, då han kände sitt ena ben omfattas af en kraftig hand. Genast underrättade han de sina derom.

»Intet skott finnes mera kvar», utbrast Nils Krabbe, »men ni — —.»

»Jo, här finnes ett», utropade i detsamma Ina, och innan någon kunde hindra henne, hade hon rusat fram, satte haken mot pater Pontii öfver hålet uppstickande tonsurerade hjessa och tryckte af.

Med ett förfärligt anskri släppte munken sitt tag om Jakobs ben och störtade ned på Jens. Denne förlorade också fästet och följdén deraf blef den, att alla danskarne ramlade i en enda klunga ned i grottan igen.

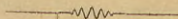
Detta olycksöde gånvo flyktingarne ett ganska välbehöfligt försprång. De kommo lyckligt undan och Nils Krabbe fortsatte derefter länge sina vikingatåg mot danskarne, dem han så satte skräcken i, att de öfver allt flydde in i sina fästningar och säkra positioner.

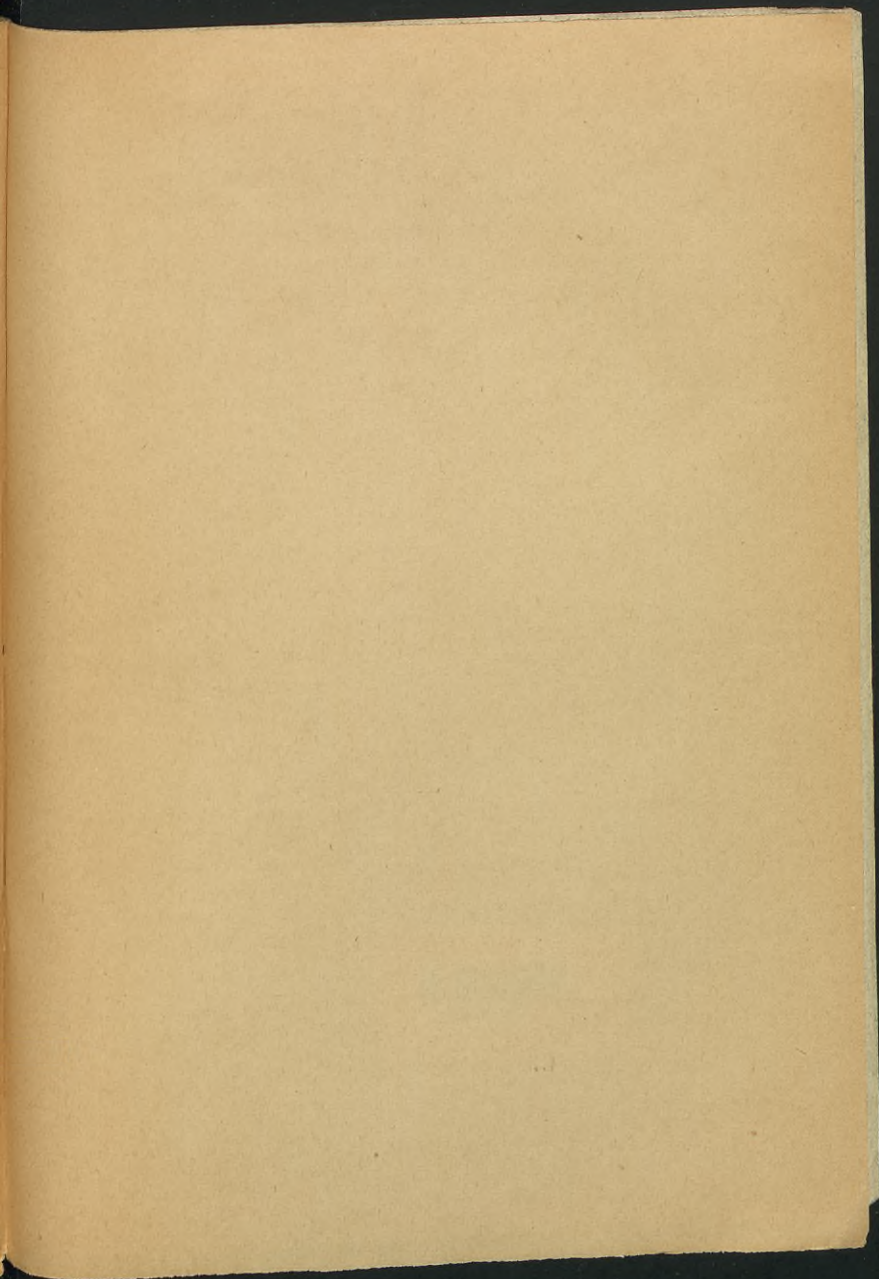
Då fredens dag äntligen randades äfven för Fin-

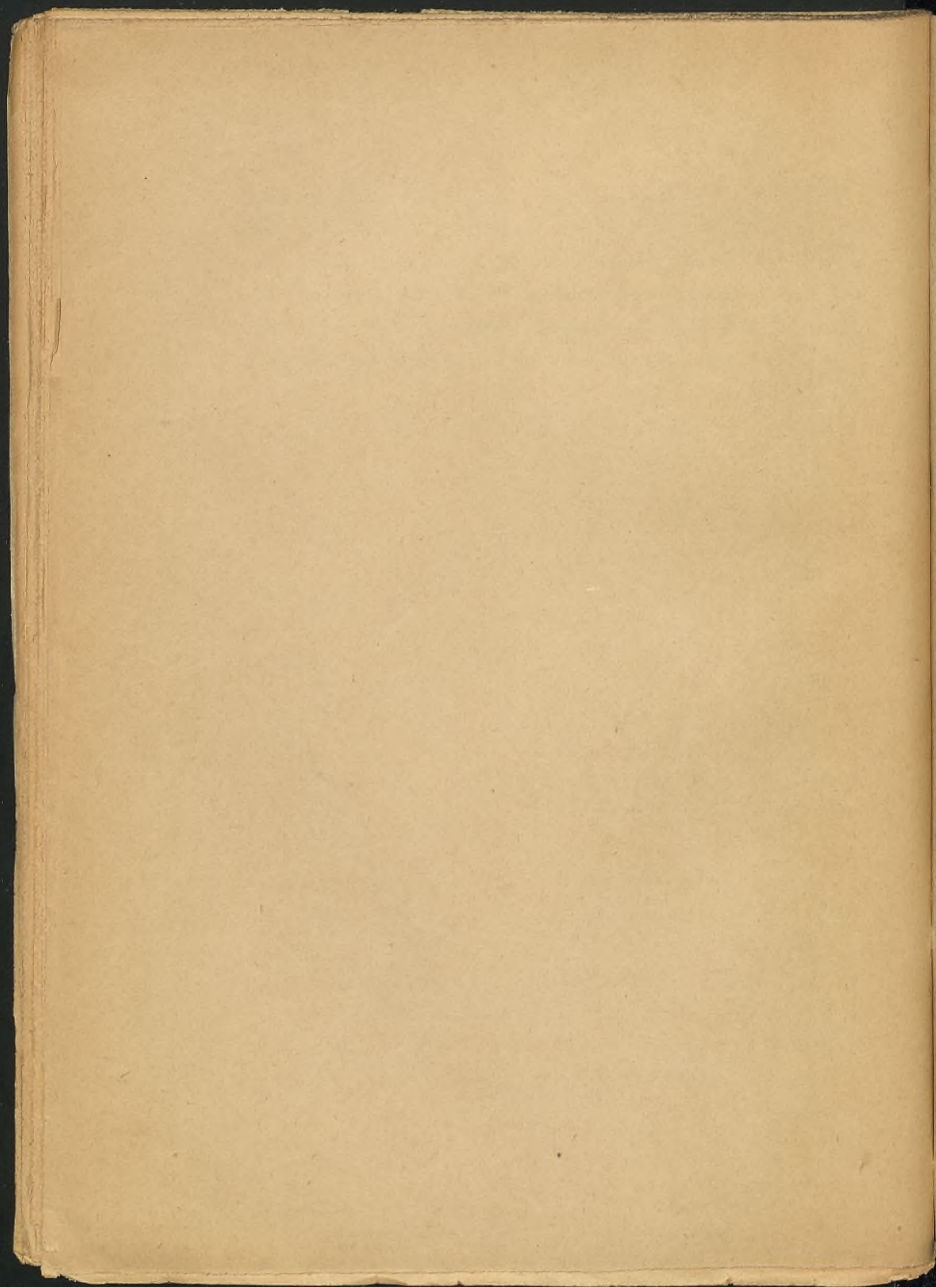

land, vigdes Jakob och Ina i Nagu lilla kyrka och frid och förnöjelse herrskade hädanefter i deras hem.

Men striden i Snäckö grotta glömdes lika litet som det sista skott, hvarigenom den modiga Ina räddade icke allenast Jakob, utan äfven Nils Krabbe och hans modiga skara.

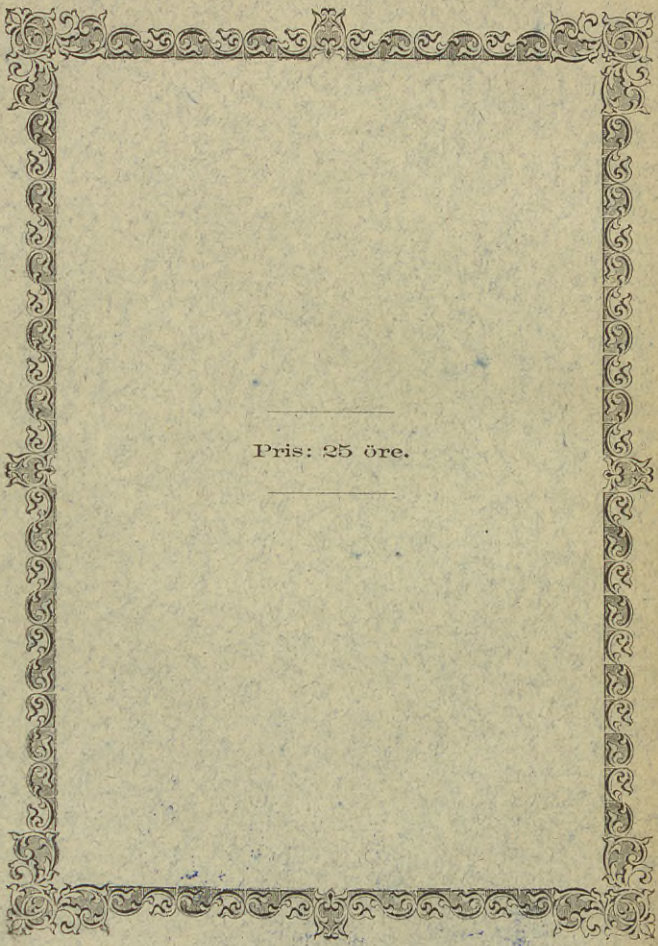

1001851280

Pris: 25 öre.
